

ETICKÝ KODEX VYSOKÉHO UČENÍ TECHNICKÉHO V BRNĚ

Preambule

1. Vysoké učení technické v Brně (dále jen „VUT“) jako centrum poskytování nejvyššího vzdělání a poznávání vědomo si svého postavení ve společnosti přijímá související role a odpovědnost za respektování, dodržování a šíření právních i morálních principů, hodnot a standardů, ze kterých vychází, a na nichž staví moderní evropská demokratická společnost.
2. Ne všechna práva a povinnosti akademických a výzkumných pracovníků, studujících a zaměstnaných na VUT lze popsat literou zákona nebo právními předpisy.
3. VUT dbá na svou morální prestiž a jako instituce klade důraz na etické chování všech jednotlivců na univerzitě zaměstnaných, studujících a vzdělávajících se. Proto vydává Etický kodex VUT jako soubor základních morálních pravidel, která považuje na akademické půdě za určující a směrodatná nejen pro chování uvnitř VUT, ale přiměřeně také pro působení a vystupování svých akademických pracovníků, zaměstnanců a studentů mimo univerzitu.
4. Tento Etický kodex vychází rovněž z Evropské charty pro výzkumné pracovníky¹.
5. Závaznou přílohou tohoto Etického kodexu je Kodex integrity výzkumu², jehož znění VUT přejímá jako rozšíření pravidel Etického kodexu. Platí, že v případě kolize ustanovení Etického kodexu a jeho přílohy se užije ustanovení Etického kodexu.

Článek 1

Úvodní ustanovení

1. Etický kodex je morálně závazný a navazuje na základní práva a povinnosti zaměstnanců uvedené v zákoníku práce, v uzavřené pracovní smlouvě či v dohodách o práci konané mimo pracovní poměr, v Pracovním řádu VUT a ostatních navazujících vnitřních normách vydaných VUT.
2. Etický kodex se vztahuje na:
  - a) členy akademické obce VUT, tedy akademické pracovníky i studenty VUT,
  - b) další zaměstnance VUT, a
  - c) účastníky celoživotního vzdělávání VUT.Kodex integrity výzkumu se vztahuje na:
  - a) členy akademické obce VUT, tedy akademické pracovníky i studenty VUT,
  - b) vědecké, výzkumné a vývojové pracovníky VUT.
3. Etický kodex ve svých ustanoveních využívá generického maskulina výhradně za účelem sjednocení formulací.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32005H0251>

² Tento kodex je zpracován Federací evropských akademií věd (ALLEA) a schválen Evropskou radou.

Článek 2

Vztah k VUT

Člen akademické obce, zaměstnanec a účastník celoživotního vzdělávání VUT:

- a) vnímá a prezentuje svoji vzdělávací činnost a výsledky své vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti jako součást svého působení na VUT. Respektuje skutečnost, že svých výsledků dosahuje s podporou a v zázemí VUT;
- b) je loajální k univerzitě, reprezentuje, prosazuje a hájí zájmy VUT;
- c) se podílí na šíření dobrého jména VUT, a to jak v domácím, tak v mezinárodním prostředí;
- d) respektuje VUT i tím, že neohrožuje hlavní cíle a činnosti VUT svými mimouniverzitními aktivitami, ani vlastní podnikatelskou činností;
- e) jedná tak, aby výsledky jeho odborné činnosti realizované v rámci VUT byly přičítány VUT;
- f) dbá při své odborné činnosti na to, aby důsledky jeho činnosti nepoškozovaly VUT a jeho zájmy, ani členy akademické obce VUT;
- g) zachovává před vnějším prostředím mlčenlivost zvláště o odborných skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s plněním pracovních úkolů a jež by mohly poškodit nebo ohrozit činnost VUT. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na skutečnosti:
  - které zakládají podezření na korupční nebo jiné jednání neslučitelné s etickým jednáním zaměstnance VUT,
  - které jsou v rozporu s právním řádem,
  - u kterých vzniká oznamovací povinnost.

Článek 3

Obecné požadavky etického jednání

1. Člen akademické obce, zaměstnanec a účastník celoživotního vzdělávání VUT:

- a) zachovává vysoký standard dodržování mravních, morálních a etických zásad, a to jak při výkonu své činnosti na VUT, tak mimo VUT;
- b) jedná čestně a v souladu s dobrými mravy;
- c) dodržuje zákony České republiky a ostatní právní předpisy, jakož i vnitřní předpisy a normy VUT. Vyvaruje se jakékoliv protiprávní činnosti;
- d) se staví odmítavě ke všem formám diskriminace založené na jakémkoli důvodu. Odmítá především přímou diskriminaci na základě rasy, etnického původu, národnosti, ideologie, náboženského vyznání, víry, světového názoru, věku, pohlaví, sexuální orientace, fyzického či smyslového handicapu, jazyka, sociálního původu, rodinného stavu nebo majetkových poměrů. Vůči všem jedná s respektem, bez ohledu na sociokulturní odlišnosti;
- e) dodržuje princip rovného přístupu a rovných příležitostí;
- f) podporuje rovný a pozitivní přístup k osobám se specifickými potřebami a zlepšování podmínek pro jejich působení v akademické komunitě;
- g) dodržuje nejen obecné mravní principy, ale i etické zásady, které jsou obvyklé v oboru jejich činnosti;
- h) prosazuje principy akademické svobody, v souladu s nimi klade důraz na právo samostatného bádání, svobodu slova a projevu, svobodu vyjadřování, svobodu výměny názorů a informací a svobodu kritického myšlení. Respektuje právo účasti na samosprávě. K odlišným názorům, než je ten jeho, se staví korektně a bez předsudků;
- i) respektuje princip akademické odpovědnosti, v souladu s nimi klade ve své činnosti důraz na odbornost a objektivnost, projevuje smysl pro pravdu a spravedlnost, usiluje o společenský i ekonomický přínos, udržitelnost, návratnost, bezpečnost a stabilitu univerzity a jejích součástí. Respektuje řád a principy řízení;
- j) považuje vzdělávací a tvůrčí práci za integrální příspěvek k rozvoji lidského poznání, kultury, inovací a k obecnému užítku, podporuje a hájí ji proti nespravedlivému zpochybňování nebo

- zneužívání, pečlivě dodržuje a šíří zásady spolehlivé a důvěryhodné tvůrčí práce na veřejnosti, v okruhu svých spolupracovníků, a zejména mezi studenty;
- k) se řídí zásadami kolegiálního chování. Nediskredituje ostatní, nešíří neověřené, nepodložené či smyšlené informace, fámy, ani pomluvy;
  - l) soustavně pracuje na rozvoji svých schopností a dovedností, průběžně se vzdělává a prohlubuje své odborné poznání. Zachovává si schopnost objektivní kritičnosti vůči vlastní práci i práci ostatních;
  - m) vystupuje proti všem projevům zneužívání postavení i dalším formám šikany (např. bossingu, mobbingu, staffingu) stejně jako proti sexuálnímu nátlaku nebo obtěžování. Nevytváří amorální nátlak na jiné pracovníky či studenty VUT, netoleruje povýšené nebo ponižující zacházení;
  - n) si nepřivlastňuje cizí myšlenky, výtvořky a nápady. Přitom dbá na důsledné citování autorů, z jejichž myšlenek nebo výsledků práce při své činnosti vychází nebo jež pro svoji činnost využívá. Nedopouští se plagiátorství či autoplagiátorství, ani je netoleruje;
  - o) vykonává veškeré činnosti s náležitou péčí a s vědomím možných rizik;
  - p) používá informační systémy VUT a data v nich uvedená s vědomím povinnosti využívat je výhradně k zajištění pracovních či studijních činností, nikoli k soukromému prospěchu či k prospěchu dalších osob;
  - q) má zakázáno, za účelem získání výhody, poskytovat/přijímat dary v penězích (v hotovostní i bezhotovostní formě) či v podobě jiných finančních prostředků.
2. Člen akademické obce VUT ani žádný zaměstnanec VUT nezneužívá svého postavení, akademického ani funkčního, k poškozování ostatních, k osobnímu prospěchu či k neoprávněnému prospěchu třetích osob.
3. Člen akademické obce a každý zaměstnanec VUT se hlásí k zásadě politické neutrality akademické sféry. Akademická půda není využívána pro propagaci či prosazování zájmů politických stran a hnutí.

Článek 4 Vzdělávací činnost

1. Akademický pracovník VUT, případně zaměstnanec podílející se na výuce:
- a) předává studentům nejen své odborné znalosti, vědomosti a zkušenosti, ale jde jim i osobním příkladem, a to zejména při naplňování etických zásad ve vzdělávání, výzkumu, vývoji a tvůrčí činnosti. Je odpovědný za kvalitu výuky a vysokou kvalitu jím poskytovaných studijních pomůcek, jakož i za jejich přizpůsobení aktuálním výsledkům vědeckého poznání;
  - b) jedná se studenty kolegiálně, podporuje rozvoj osobnostního profilu a jejich kritické myšlení a rozvoj. Nepodceňuje, neponižuje nebo neznevažuje studenty a jejich zájmy či studium, nečiní na ně nedovolený nátlak a nedopouští se žádné formy diskriminace;
  - c) přistupuje ke studentům, k jejich studiu a činnostem objektivně, nezaujatě a nestranně. Totéž uplatňuje v průběhu výuky a při zkoušení či ověřování znalostí. Při hodnocení a klasifikaci studijních výsledků si počíná spravedlivě, nestranně a objektivně. Nevyžaduje od studentů činnosti, které patří k jeho vlastním povinnostem, nepřivlastňuje si jejich práci a jimi dosažené výsledky.
2. Student VUT:
- a) využívá studium k osobnímu i odbornému růstu;
  - b) chová úctu a respekt ke svým vyučujícím a k dalším studentům;
  - c) neznevažuje výsledky své práce, práce svého vyučujícího či jiných členů akademické obce,
  - d) nezadává závěrečné, seminární ani jiné práce na zakázku k sepsu třetím osobám.
3. Tento článek se současně přiměřeně vztahuje i na účastníky celoživotního vzdělávání VUT.

Článek 5

Vědecká, výzkumná, umělecká a další tvůrčí činnost

1. Člen akademické obce VUT:
  - a) zaměřuje svou vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další tvůrčí činnost na rozšiřování hranic lidského poznání. Dbá na to, aby jeho výsledky sloužily společnosti a uvědomuje si odpovědnost za to, co společnosti nabízí;
  - b) při své vědecké práci bere zřetel na nejnovější vývoj ve svém oboru, soustavně rozvíjí své odborné vědomosti a dovednosti;
  - c) přijímá odpovědnost za objektivitu, přesnost a věrohodnost svých výsledků bádání, použitých metod a údajů. Usiluje o jejich úplnost a ověřitelnost;
  - d) interpretuje výsledky výzkumu a vývoje korektně a objektivně, a to jak při výkladu výsledků vlastních, tak výsledků jiných osob;
  - e) zpřístupňuje výsledky své vědecké, výzkumné, umělecké a jiné tvůrčí činnosti za podmínek obvyklých pro daný obor. Dbá na to, aby poznatky plynoucí z jeho odborné činnosti byly šířeny v oblasti příslušné vědecké či umělecké veřejnosti a byly v rámci možností co nejdříve uplatňovány ve výuce či praxi;
  - f) dodržuje etická pravidla související s respektováním duševního vlastnictví. Cituje i podstatné práce, které nejsou v souladu s jeho výsledky a názory;
  - g) poskytuje osobní příklad naplňování mravních zásad při vědecké, výzkumné, umělecké a jiné tvůrčí činnosti, které se účastní studenti;
  - h) dbá na účelné a efektivní využívání prostředků, které získal na tvůrčí činnost. Prostředky rozděluje spravedlivě a transparentně.
2. Objeví-li člen akademické obce VUT významnou chybu ve svých publikovaných textech, nesnaží se ji tajit nebo maskovat, ale provede bez zbytečného odkladu náležité kroky k nápravě.
3. Jako autor nebo spoluautor výsledků odborné činnosti se člen akademické obce VUT prezentuje pouze v případě, že jich dosáhl sám nebo ve spolupráci s jinými, přičemž k dosaženým výsledkům přispěl významným tvůrčím způsobem. Nerozděluje své vzájemně související výsledky do více publikací za účelem zvýšení jejich počtu a rovněž nepřipouští účelové rozšiřování autorského týmu o osoby, které se tvůrčím způsobem nepodílely na dosažení prezentovaných výsledků.
4. Jako člen pracovního týmu uznává člen akademické obce VUT přínos ostatních členů týmu včetně studentů k výsledkům týmové práce a zohledňuje je zejména při vykazování jejich podílu na publikaci. Je přístupný a ochotný k věcné odborné diskuzi. Respektuje názory členů týmu. Svým objektivním přístupem přispívá k funkční týmové spolupráci.
5. Tento článek se současně vztahuje i na další zaměstnance VUT, a to přiměřeně do té míry, do jaké vykonávají předmětnou činnost.

Článek 6

Expertní, znalecká a hospodářská činnost

1. Člen akademické obce VUT:
  - a) při výkonu funkce experta (jíž se rozumí pro účely tohoto kodexu veškerá posuzovatelská, recenzní, znalecká či jiná hodnotitelská činnost a rovněž účast v příslušných komisích) provádí svou práci osobně, nezávisle a s využitím všech svých odborných kompetencí;
  - b) odmítne vypracovat expertní stanovisko, jestliže by závěry mohly být ovlivněny jeho osobním zájmem, nebo na tuto skutečnost jasně upozorní. Vyhýbá se jakýmkoliv formám střetu zájmů včetně záměrného prodlužování doby hodnocení za účelem dosažení výhod pro sebe nebo pro

třetí osobu, jakož i využívání údajů z poskytnutých podkladů k jiným účelům a nepodléhá vnějším tlakům.

2. Při své expertní činnosti akademický pracovník VUT svou odborností, neovlivnitelností, nezávislostí, seriózním jednáním, kvalitou a efektivitou své práce přispívá dobrému jménu VUT jako nezávislé a objektivní univerzity.
3. Člen akademické obce i zaměstnanec VUT při své hospodářské činnosti posiluje propojení výzkumu s praxí ve prospěch univerzity. Nepřijímá takové úkoly, které by je mohly přivést do střetu zájmů s VUT.

Článek 7 Konflikt zájmů

Člen akademické obce i zaměstnanec VUT se při své činnosti vyvaruje konfliktu zájmů, kterým se rozumí zejména:

- a) využívání vybavení, infrastruktury, značky VUT a know-how univerzity k jiným účelům než těm, které jsou posláním univerzity a které slouží k plnění pracovních povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu,
- b) výkon výdělečné činnosti, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, bez jeho předchozího písemného souhlasu, pokud se nejedná o výkon vědecké, pedagogické, publicistické, literární a umělecké činnosti,
- c) jednání v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele,
- d) nepřiměřený výkon pracovních nebo jiných závazků v jiné organizaci nebo při vlastním podnikání s důsledkem nevěnování se pedagogickému působení či vědecké činnosti na VUT s náležitým pracovním nasazením,
- e) působení v orgánech jiných subjektů, zvláště těch, které mohou být v konkurenčním vztahu k činnostem univerzity bez vědomí nadřízeného,
- f) sjednávání neoprávněného prospěchu spřízněným fyzickým či právnickým osobám, včetně poskytování informací přinášejících neoprávněnou výhodu,
- g) zneužívání výsledků pracovní činnosti (vzdělávací, výzkumné a jiné) pro osobní prospěch,
- h) zaměstnávání rodinných příslušníků v liniové podřízenosti.

Článek 8 Etická komise VUT

1. K posuzování podnětů ve věci dodržování tohoto Etického kodexu ustavuje rektor Etickou komisi VUT (dále také jako „komise“). Komise je poradním orgánem rektora.
2. Členy komise jmenuje po projednání v Akademickém senátu VUT rektor s respektem k genderové vyváženosti a zastoupení akademické obce, jak z řad akademických pracovníků a studentů, případně vědecko-výzkumných a ostatních pracovníků. Členem komise je vždy koordinátor pro rovné příležitosti VUT.
3. K projednávání konkrétního případu může být komise doplněna o další členy ad hoc, a to podle povahy posuzovaného případu. Tyto členy jmenuje rektor, jejich členství končí projednáním podání, ke kterému byli ustanoveni.
4. Člen komise je vázán mlčenlivostí o skutečnostech, o nichž se při projednávání podnětů dozvěděl.
5. Komise a její jednotliví členové aktivně poskytují konzultace členům akademické obce a zaměstnancům VUT ve věci Etického kodexu, etického jednání a případných možností podat podnět ke komisi. Šíří osvětu spojenou s hodnotami vyplývajícími z Etického kodexu VUT.

6. Podrobnosti o pravidlech jednání komise upravuje zvláštní vnitřní norma VUT.

Článek 9

Projednávání případů porušení etického kodexu

1. V případě, že se člen akademické obce, zaměstnanec i účastník celoživotního vzdělávání domnívá, že došlo k neetickému jednání, toto jednání nezakrývá, ale naopak dává podnět k jeho řešení.
2. Podněty lze podat k Etické komisi VUT způsobem popsáným v Příloze č. 2 na formuláři přiloženém v Příloze č. 3. Anonymní podněty nebude Etická komise VUT projednávat s výjimkou případů, kdy tak rozhodne na návrh předsedy komise rektor VUT.
3. U zaměstnanců dále platí, že podezření na neetické jednání má být tím, kdo jej zjistí, oznámeno nadřízenému zaměstnanci, ledaže se tohoto jednání dopustil nadřízený zaměstnanec, případně ledaže by oznámení nadřízenému bylo pro oznamujícího s ohledem na povahu neetického jednání nad míru zatěžující.
4. Etická komise VUT posoudí, zda podnět byl podán důvodně a jednání tak bylo či nebylo etické. Posouzení musí obsahovat i odůvodnění. Toto je následně postoupeno rektorovi ke konečnému rozhodnutí. Dále platí, že v případě, kdy:
  - a) je posuzováno jednání zaměstnance VUT, je stanovisko rektora dáno na vědomí jeho nadřízenému zaměstnanci a vedoucímu příslušné součásti VUT;
  - b) je posuzováno jednání studenta či účastníka celoživotního vzdělávání VUT, je stanovisko rektora dáno na vědomí vedoucímu příslušné součásti VUT;
  - c) komise dojde k závěru, že projednávaným skutkem mohlo dojít k disciplinárnímu přestupku, může rektor dát podnět děkanovi, aby v souladu s Disciplinárním řádem VUT dal návrh příslušné disciplinární komisi k zahájení disciplinárního řízení;
  - d) komise dojde k závěru, že projednávaným skutkem mohlo dojít k porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem VUT vykonávané práci, případně jiných právních předpisů, oznámí tuto skutečnost nadřízenému zaměstnanci a vedoucímu příslušné součásti VUT, kteří po posouzení mohou uplatnit příslušné pracovní právní, či jiné právní důsledky.

Článek 10

Etická komise pro výzkum VUT

1. Posouzení Etické komise pro výzkum VUT podléhá každý projekt, který zahrnuje eticky relevantní výzkum a vyžaduje dle zákonných požadavků nebo požadavků poskytovatele dotace schválení etickou komisí pro výzkum. Komise je poradním orgánem rektora.
2. Projednání dle odst. 1 může být nahrazeno etickou komisí pro výzkum ustanovené součástí VUT, kterou pro tento účel zřídil děkan či ředitel dané součásti, případně i externí komisí relevantní pro posouzení daného projektu.
3. Složení a jednání Etické komise pro výzkum VUT je ošetřeno samostatnou vnitřní normou VUT.

Článek 11

Informovanost

S Etickým kodexem VUT se seznámí:

- a) zaměstnanec při sjednávání pracovního poměru či dohody o práci konané mimo pracovní poměr,

- b) student při jeho zápisu ke studiu,
- c) účastník celoživotního vzdělávání při přihlášení na příslušný kurz.

Článek 12
Závěrečná ustanovení

1. Žádné z ustanovení kodexu nelze vykládat tak, aby omezovalo akademické svobody.
2. Tento kodex v plném rozsahu ruší a nahrazuje Etický kodex VUT účinný od 1. 6. 2016.
3. Tento Etický kodex VUT byl projednán Akademickým senátem VUT dne 8. 11. 2022 a tímto dnem rovněž nabyl účinnosti.

doc. Ing. Ladislav Janíček, Ph.D., MBA, LL.M.
rektor